

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10.12.2003, sp. zn. 6 Tdo 1314/2003, ECLI:CZ:NS:2003:6.TDO.1314.2003.1

Číslo: 32/2004

Právní věta: I. Z hlediska naplnění formálního znaku „blízká časová souvislost“ pokračování v trestném činu (§ 89 odst. 3 tr. zák.) je nutno vzít v úvahu všechny konkrétní okolnosti případu. Půjde-li o majetkovou trestnou činnost, pak, za splnění dalších podmínek uvedených v ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák., lze ohledně tohoto znaku obecně vycházet z toho, že čím delší je celková doba páčání pokračující trestné činnosti, čím větší je počet dílčích útoků během ní spáchaných, čím vyšší je způsobená škoda na cizím majetku a čím vyšší je obohacení pachatele, tím delší může být i doba mezi jednotlivými dílčími útoky. Na překážku závěru, že se jedná o pokračování, za těchto okolností nemusí být zjištění, že mezi jednotlivými útoky uplynula doba několika měsíců. II. Došlo-li podvodným vylákáním peněz od poškozeného již k dokonání trestného činu podvodu podle § 250 tr. zák., pak je způsobenou škodou celá tato peněžitá částka, bez ohledu na to, zda pachatel později poškozenému vylákané peníze (nebo jejich část) vrátí. Vracení peněz je třeba považovat jen za náhradu způsobené škody nebo její části, což může mít význam při rozhodování o trestu a náhradě škody.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 10.12.2003

Spisová značka: 6 Tdo 1314/2003

Číslo rozhodnutí: 32

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Podvod, Pokračování v trestném činu

Předpisy: § 250 tr. zák.
§ 89 odst. 3 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání podanému nejvyšší státní zástupkyní v neprospěch obviněného R. N. proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 6. 2003, sp. zn. 5 To 53/2003, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 48 T 11/2002, částečně zrušil rozsudek Vrchního soudu v Olomouci a Krajskému soudu v Ostravě přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 2. 2003, sp. zn. 48 T 11/2002, byl obviněný R. N. uznán vinným, že

ačkoliv již nejméně od první poloviny roku 1998 věděl, že s ohledem na špatnou finanční situaci nebude schopen dostát svým závazkům, přesto, pod záminkou financování obchodní činnosti ve Francii, s úmyslem se obohatit, vylákal:

I.

1) na jaře roku 1998 v P. od L. T. částku 400 000 Kč, která měla být vrácena nejpozději do konce roku 1998, čímž poškozenému L. T. způsobil škodu ve výši nejméně 400 000 Kč,

2) v září až říjnu roku 1998 v P., pod záminkou navýšení svých obchodních aktivit, od L. T. částku ve výši 1 500 000 Kč, která měla být vrácena do 1 roku, čímž poškozenému L. T. způsobil škodu nejméně ve výši 1 500 000 Kč,

3) v roce 1998 v P., pod záminkou nákupu zařízení pro obchodování od L. H. částku 180 000 Kč, kterou přes opětovné sliby po její splatnosti dosud nevrátil, čímž poškozenému L. H. způsobil škodu ve výši nejméně 180 000 Kč,

4) v srpnu až říjnu roku 1998 v K. od K. B. částku v celkové výši nejméně 360 000 Kč, kterou dosud nevrátil, čímž způsobil poškozenému K. B. škodu nejméně ve výši 360 000 Kč,

5) koncem roku 1998 až začátkem roku 1999 v P., pod záminkou dalších obchodů ve Francii s předpokládaným vysokým ziskem, od L. T. finanční částku ve výši 300 000 Kč, kterou dosud nevrátil, čímž způsobil poškozenému L. T. škodu ve výši nejméně 300 000 Kč,

6) dne 12. 3. 1999 v P., pod záminkou obchodní činnosti ve Francii, od S. D. finanční částku ve výši 430 000 Kč, kterou dosud včetně slíbeného navýšení nevrátil, čímž způsobil poškozenému S. D. škodu ve výši nejméně 430 000 Kč,

7) v polovině roku 1999 v P., pod záminkou další investice do svého podnikání ve Francii, od L. H. finanční částku ve výši 150 000 Kč se splatností 5 měsíců, kterou dosud nevrátil, čímž způsobil poškozenému L. H. škodu ve výši 150 000 Kč,

8) v polovině roku 1999 v P., pod záminkou obchodních činností uskutečněných ve Francii, od MUDr. P. K. finanční hotovost ve výši 450 000 Kč, kterou dosud nevrátil, čímž způsobil poškozenému MUDr. P. K. škodu nejméně ve výši 450 000 Kč,

9) dne 10. 9. 1999 v kanceláři společnosti G. v N. J. za účelem rozběhnutí obchodních kontraktů ve Francii a vybudování svého osobního zázemí, od ing. I. J. finanční částku ve výši 150 000 Kč se splatností do 10. 2. 2000, čímž způsobil škodu ing. I. J. nejméně ve výši 150 000 Kč,

10) dne 23. 9. 1999 v P. od P. V. finanční částku ve výši 190 000 Kč na dobu do 23. 12. 1999, na kterou dosud uhradil pouze 90 000 Kč, čímž poškozenému P. V. způsobil škodu nejméně ve výši 100 000 Kč,

11) koncem roku 1999 v P., pod záminkou obchodních činností ve Francii, od MUDr. P. K. finanční hotovost ve výši 450 000 Kč, kterou dosud nevrátil, čímž způsobil poškozenému MUDr. P. K. škodu nejméně ve výši 450 000 Kč,

12) dne 1. 2. 2000 v P., pod záminkou obchodních činností ve Francii, od J. J. finanční hotovost ve výši 150 000 Kč, kterou dosud nevrátil, čímž způsobil poškozenému J. J. škodu nejméně ve výši 150 000 Kč,

000 Kč,

čímž výše uvedeným poškozeným způsobil škodu v celkové výši nejméně 4 620 000 Kč,

II.

1) v květnu roku 2000 v P., pod záminkou obchodní činnosti s předpokládaným vysokým ziskem, od J. Z. finanční částku ve výši 250 000 Kč s dobou splatnosti 3 měsíce, na kterou dosud uhradil pouze 25 000 Kč, čímž poškozenému J. Z. způsobil škodu nejméně ve výši 225 000 Kč,

2) v červenci roku 2000 v kanceláři společnosti G. v N. J. pod záminkou financování svého podnikání ve Francii, od R. K. finanční částku ve výši 100 000 Kč se splatností do 12. 3. 2001, na kterou dosud uhradil 20 000 Kč, čímž způsobil poškozenému R. K. škodu nejméně ve výši 80 000 Kč,

3) dne 20. 7. 2000 v P., pod záminkou obchodních činností uskutečňovaných ve Francii, od P. F. finanční hotovost ve výši 54 000 Kč a téhož dne vystavil směnku na částku 56 000 Kč se splatností 31. 10. 2000, v níž byl zahrnut úrok ve výši 2000 Kč, kterou dosud nevrátil, čímž způsobil poškozenému P. F. škodu nejméně ve výši 54 000 Kč,

4) dne 14. 9. 2000 v N. J., pod záminkou výhodného obchodního kontraktu ve Francii, od Mgr. M. M. finanční částku 300 000 Kč se splatností 14. 12. 2000, kterou dosud nevrátil, čímž způsobil poškozenému Mgr. M. M. škodu ve výši nejméně 300 000 Kč,

5) dne 14. 9. 2000 v K. pro osobní potřebu, od O. N. finanční částku ve výši 50 000 Kč se splatností 3 měsíce, kterou dosud nevrátil, čímž způsobil O. N. škodu ve výši nejméně 50 000 Kč,

6) dne 29. 11. 2000 v P., pod záminkou obchodních činností uskutečňovaných ve Francii, od P. F. finanční hotovost ve výši 40 000 Kč, na kterou vypsál směnku se splatností 8. 12. 2000, přičemž následně po četných urgencích vrátil v první polovině roku 2001 částku 5000 Kč, čímž poškozenému P. F. způsobil škodu ve výši 35 000 Kč,

7) dne 13. 12. 2000 v P., pod záminkou obchodních činností uskutečňovaných ve Francii, od SVOD-Sdružení podnikatelů, P., zast. D. S., finanční hotovost ve výši 65 000 Kč, kterou se zavázal vrátit do 20. 12. 2000, kdy následně po četných urgencích dne 8. 6. 2000 vrátil částku 20 000 Kč, čímž způsobil SVOD-Sdružení podnikatelů, P. - D. S. škodu ve výši nejméně 45 000 Kč,

čímž výše uvedeným poškozeným způsobil škodu v celkové výši nejméně 789 000 Kč,

III.

dne 18. 7. 2001 v prodejně společnosti B. v P. v úmyslu se obohatit, vylákal s ujištěním, že se jedná o velmi krátkodobou půjčku peněz na překlenutí momentálních finančních potíží, od ing. M. S. finanční částku ve výši 10 000 Kč se splatností 23. 7. 2001, uvedenou částku ve lhůtě splatnosti ani později nevrátil, čímž poškozenému ing. M. S. způsobil škodu ve výši 10 000 Kč.

Takto zjištěné jednání obviněného soud prvního stupně právně kvalifikoval jako dva trestné činy podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák. ad I. 1) až 12), ad II. 1) až 7) rozsudku a trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák. (ad III. rozsudku). Za to mu uložil podle § 250 odst. 3 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. úhrnný trest odnětí svobody v trvání čtyř roků (ve výroku rozsudku je nadbytečně uvedeno nepodmíněně, neboť podmíněný odklad uloženého trestu s ohledem na jeho délku nepřicházel v úvahu), pro jehož výkon jej podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařadil do věznice s ostrahou. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit náhradu škody poškozeným : L. T., trvale bytem v P., ve výši 1 203 000 Kč, když podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl tento

poškozený se zbytkem svého nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních, L. H., trvale bytem v P., ve výši 180 000 Kč, K. B., trvale bytem v K., ve výši 360 000 Kč, když podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl tento poškozený se zbytkem svého nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních, P. V., trvale bytem v B., ve výši 100 000 Kč, když podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl tento poškozený se zbytkem svého nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních, J. J., trvale bytem v S. J., ve výši 150 000 Kč, R. K., trvale bytem v N. J., ve výši 80 000 Kč, když podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl tento poškozený se zbytkem svého nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních, Mgr. M. M., trvale bytem v N. J., ve výši 300 000 Kč, O. N., trvale bytem v K., ve výši 50 000 Kč, ing. M. S., trvale bytem v P., ve výši 10 000 Kč, SVOD-Sdružení podnikatelů, D. S., trvale bytem v P., ve výši 45 000 Kč.

Proti tomuto rozsudku podal jak obviněný, tak státní zástupce odvolání, která Vrchní soud v Olomouci projednal ve veřejném zasedání konaném dne 25. 6. 2003, sp. zn. 5 To 53/2003, a rozsudkem

I. podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. z podnětu odvolání obviněného R. N. napadený rozsudek částečně zrušil v bodech I., II. výroku o vině, ve výroku o trestu a způsobu jeho výkonu a ve výroku o náhradě škody ve vztahu k poškozeným L. T., L. H., K. B., P. V., J. J., R. K., Mgr. M. M., O. N. a SVOD-Sdružení podnikatelů - D. S. a v rozsahu zrušení za použití § 223 odst. 1 tr. ř. per analogiam z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. zastavil trestní stíhání obviněného pro skutek, že

I. ačkoliv již nejméně od první poloviny roku 1998 věděl, že s ohledem na špatnou finanční situaci nebude schopen dostát svým závazkům, přesto, v úmyslu se obohatit, vylákal:

1) v první polovině roku 1998 v P., pod záminkou financování obchodní činnosti ve Francii, od L. T. částku 400 000 Kč,

2) v září až říjnu roku 1998 v P., pod záminkou navýšení svých obchodních aktivit ve Francii, od L. T. částku ve výši 1 500 000 Kč se splatností 1 rok, přičemž část peněz ve výši 1 030 000 Kč pocházela od V. Š.,

3) v roce 1998 v P., pod záminkou nákupu zařízení pro obchodování ve Francii, od L. H. částku 180 000 Kč,

4) v srpnu až říjnu roku 1998 v K., pod záminkou financování obchodní činnosti ve Francii, od K. B. částku v celkové výši 543 000 Kč,

5) koncem roku 1998 až začátkem roku 1999 v P., pod záminkou dalších obchodů ve Francii s předpokládaným vysokým ziskem, od L. T. finanční částku ve výši 300 000 Kč,

6) dne 12. 3. 1999 v P., pod záminkou obchodní činnosti ve Francii, od S. D. finanční částku ve výši 652 800 Kč,

7) v polovině roku 1999 v P., pod záminkou další investice do svého podnikání ve Francii, od L. H. finanční částku ve výši 150 000 Kč se splatností 5 měsíců,

8) v polovině roku 1999 v P., pod záminkou obchodních činností uskutečňovaných ve Francii, od MUDr. P. K. finanční hotovost ve výši 450 000 Kč,

9) dne 10. 9. 1999 v kanceláři společnosti G. v N. J., za účelem rozběhnutí obchodních kontraktů ve Francii a vybudování svého osobního zázemí ve Francii, od ing. I. J. finanční částku ve výši 150 000 Kč se splatností do 10. 2. 2000,

- 10) dne 23. 9. 1999 v P. od P. V. finanční částku ve výši 125 000 Kč na dobu do 23. 12. 1999,
- 11) koncem roku 1999 v P., pod záminkou obchodních činností uskutečňovaných ve Francii, od MUDr. P. K. finanční hotovost ve výši 450 000 Kč,
- 12) dne 1. 2. 2000 v P., pod záminkou obchodních činností uskutečňovaných ve Francii, od J. J. finanční hotovost ve výši 150 000 Kč,
- 13) v květnu roku 2000 v P., pod záminkou obchodní činnosti uskutečňované ve Francii s předpokládaným vysokým ziskem, od J. Z. finanční částku ve výši 250 000 Kč s dobou splatnosti 3 měsíce,
- 14) v červenci roku 2000 v kanceláři společnosti G. v N. J., pod záminkou financování svého podnikání ve Francii, od R. K. finanční částku ve výši 100 000 Kč se splatností do 12. 3. 2001,
- 15) dne 20. 7. 2000 v P., pod záminkou obchodních činností uskutečňovaných ve Francii, od P. F. finanční hotovost ve výši 54 000 Kč a téhož dne vystavil směnku na částku 56 000 Kč se splatností 31. 10. 2000, v níž byl zahrnut úrok ve výši 2000 Kč,
- 16) dne 14. 9. 2000 v N. J., pod záminkou výhodného obchodního kontraktu ve Francii, od Mgr. M. M. finanční částku 300 000 Kč se splatností 14. 12. 2000,
- 17) dne 14. 9. 2000 v K. pro osobní potřebu od O. N. finanční částku ve výši 50 000 Kč se splatností 3 měsíce,
- 18) dne 29. 11. 2000 v P., pod záminkou obchodních činností uskutečňovaných ve Francii, od P. F. finanční hotovost ve výši 40 000 Kč, na kterou vypsál směnku se splatností 8. 12. 2000, přičemž následně po četných urgencích vrátil v první polovině roku 2001 částku 5 000 Kč,
- 19) dne 13. 12. 2000 v P., pod záminkou obchodních činností uskutečňovaných ve Francii, od SVOD-sdružení podnikatelů v P., zastoupeného D. S., finanční hotovost ve výši 65 000 Kč, kterou se zavázal vrátit do 20. 12. 2000, kdy následně po četných urgencích dne 8. 6. 2001 vrátil částku 20 000 Kč,
- čímž výše uvedeným poškozeným způsobil škodu v celkové výši 5 884 800 Kč,

kterým měl spáchat trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 4 tr. zák., neboť dřívější stíhání pro týž skutek bylo rozhodnutím oprávněného orgánu pravomocně zastaveno;

II. podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že za trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák. popsany v bodě III. výroku o vině, ohledně něhož zůstal napadený rozsudek nezměněn, obviněného odsoudil podle § 250 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon podle § 58 odst. 1 tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání jednoho roku;

III. podle § 256 tr. ř. odvolání státního zástupce zamítl.

Proti citovanému rozsudku Vrchního soudu v Olomouci podala v neprospěch obviněného v zákonné lhůtě dovolání nejvyšší státní zástupkyně, a to z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř., neboť odvolací soud rozhodl o zastavení trestního stíhání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí.

V podrobnostech především uvedla, že v žádném případě nelze souhlasit s názorem soudu druhého stupně, že usnesení vyšetřovatele bývalého Okresního vyšetřování Policie ČR Nový Jičín ze dne 31.

12. 2001, ČVS: OVNJ-1303/2-2001, které nabylo právní moci dne 26. 1. 2002, jímž bylo podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněného R. N. pro dva trestné činy podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. kterých se měl dopustit skutky popisem odpovídajícími útokům uvedeným pod body I. 9) a II. 2) výroku o vině rozsudku Krajského soudu v Ostravě nebylo v předepsaném řízení zrušeno, představovalo překážku rei iudicatae a jako takové zakládalo důvod nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. Odvolací soud přitom totiž nesprávně vyslovil, že jestliže státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Novém Jičíně usnesením ze dne 9. 5. 2002, sp. zn. 2 Zt 1670/2001, citované usnesení vyšetřovatele zrušil, učinil tak mimo rámec své pravomoci, proto je nutno na něj pohlížet jako na nulitní právní úkon, tzv. paakt nezakládající žádné právní účinky. Odkázal přitom chybně na ustanovení § 174a odst. 1 tr. ř. s tím, že po 1. 1. 2002 podle něj může postupovat, tj. zrušit usnesení o zastavení trestního stíhání, pouze nejvyšší státní zástupce; navíc podle soudu druhého stupně nebyly dodrženy ani lhůty podle § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř., když usnesení vyšetřovatele obdržel státní zástupce dne 10. 1. 2002 a o jeho zrušení rozhodl až dne 9. 5. 2002 (právní názor obsažený v rozhodnutí R 61/99 je irelevantním, neboť by se uplatnil pouze tehdy, kdyby státní zástupce sice porušil při rozhodování ustanovení trestního řádu, avšak v rámci výkonu své pravomoci).

Dovolatelka nejprve řešila otázku, zda a za jakých podmínek byl státní zástupce po 1. 1. 2002 oprávněn rušit usnesení vyšetřovatele učiněná před tímto datem; uvedla, že jestliže zákonodárce novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. přenesl oprávnění činit meritorní rozhodnutí v přípravném řízení výlučně na státního zástupce, nelze předpokládat, že by současně bylo jeho úmyslem vyloučit z přezkumu státním zástupcem meritorní rozhodnutí vyšetřovatele učiněná v období krátce před 1. 1. 2002, a to dokonce i tehdy, kdy byla státnímu zástupci doručena po tomto datu. Dále namítla, že názor Vrchního soudu v Olomouci, podle kterého by v takovýchto případech byl na místě postup podle ustanovení § 174a odst. 1 tr. ř., nemá oporu v zákoně, neboť oprávnění v něm zakotvené se týká výlučně rozhodnutí o zastavení trestního stíhání nebo postoupení věci vydaných státním zástupcem a jako takové je jedním z kontrolních mechanismů v rámci soustavy státního zastupitelství, směřuje dovnitř této soustavy; v žádném případě je nelze vztahovat na rozhodnutí bývalých vyšetřovatelů Policie ČR, a to ani per analogiam. Na druhé straně poukázala na ustanovení § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř. (jež je součástí trestního řádu i po 1. 1. 2002), podle něhož je státní zástupce oprávněn rušit nezákonná nebo nedůvodná rozhodnutí a opatření policejního orgánu; za taková rozhodnutí je podle jejího mínění možné považovat i rozhodnutí vydaná vyšetřovateli bývalých okresních a krajských úřadů vyšetřování Policie ČR. Dospěla proto k závěru, že státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Novém Jičíně byl po 1. 1. 2002 oprávněn zrušit předmětné usnesení vyšetřovatele o zastavení trestního stíhání, které bylo vydáno před tímto datem; ohledně lhůty zakotvené v ustanovení § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř. uvedla, že tato se sice nevztahuje na zrušení zastavovacích usnesení, nicméně lze uvažovat o její analogické aplikaci, přičemž pak s ohledem na závěry rozhodnutí R 61/99 by právní účinky rozhodnutí státního zástupce o zrušení zastavovacího usnesení nastaly i tehdy, bylo-li by učiněno po uplynutí třicetidenní lhůty od doručení rušeného usnesení státnímu zástupci.

Pro úplnost nejvyšší státní zástupkyně dále doplnila, že všechny dílčí útoky pokračující trestné činnosti obviněného R. N. byly spáchány před 1. 1. 2002, avšak předmětné usnesení vyšetřovatele nabylo právní moci až dne 26. 1. 2002 (touto skutečností se přitom odvolací soud blíže nezabýval), tj. důvod nepřipustnosti trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. vznikl již za účinnosti zákona č. 265/2001 Sb. V této souvislosti poukázala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2002, sp. zn. [11 Tz 294/2001](#), v němž tento vyslovil, že v případě, kdy v důsledku uplatnění zákazu retroaktivity pozdějšího zákona ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. by trestní stíhání nemohlo vést k naplnění jeho účelu podle § 1 odst. 1 tr. ř., nebude takové trestní stíhání přípustné, byť ustanovení § 11 odst. 2 tr. ř. by tomu nebránilo; tomuto závěru bezprostředně předchází konstatování Nejvyššího soudu, že u pokračujícího trestného činu, kde ke spáchání všech útoků došlo

před 1. 1. 2002, závisí možnost aplikace ustanovení § 37a tr. zák. o ukládání společného trestu na posouzení věci z hlediska ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. Dovolatelka upozornila, že v dané trestní věci aplikace ustanovení § 37a tr. zák. nepřicházela vůbec v úvahu, a pak podle jejího názoru nebyla vyloučena aplikace ustanovení § 11 odst. 2 tr. ř., podle kterého týká-li se důvod nepřipustnosti trestního stíhání jen některého z dílčích útoků pokračujícího trestného činu, nebrání to, aby se ohledně zbylé části takového činu konalo trestní stíhání. I pokud by zastavovací usnesení vyšetřovatele Policie ČR zůstalo nezrušeno, mohlo by mít pouze ten důsledek, že soud by nemohl obviněného uznat vinným těmi dílčími útoky, kterých se toto usnesení týkalo.

V závěru svého podání nejvyšší státní zástupkyně shrnula, že jestliže Vrchní soud v Olomouci svým rozsudkem za použití § 223 odst. 1 tr. ř. per analogiam z důvodu uvedeného v ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. zastavil trestní stíhání obviněného R. N. pro skutek popsany ve výroku tohoto rozhodnutí, rozhodl tak, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí, čímž je dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. Navrhla proto, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek jmenovaného soudu druhého stupně v celém rozsahu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal tomuto soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně navrhla, aby dovolací soud učinil takové rozhodnutí v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání; s projednáním věci v neveřejném zasedání souhlasila i pro případ jiného jeho rozhodnutí.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit, a zda je podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání nejvyšší státní zástupkyně je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. c) a h) tr. ř., neboť napadá rozhodnutí, jímž bylo (mimo uložení trestu za trestný čin podle § 250 odst. 1 tr. zák. popsany pod bodem III. výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, ohledně něhož zůstal tento rozsudek nezměněn) jednak zastaveno trestní stíhání obviněného pro skutek v něm popsany pod body 1) až 19) výroku I. v rozsudku nalézacího soudu popsany v bodech I. 1) až 12) a II. 1) až 7) a jednak byl zamítnut řádný opravný prostředek (odvolání státního zástupce) proti rozsudku, jímž byl obviněný uznán vinným a byl mu uložen trest § 265a odst. 2 písm. a) tr. ř.. Obdobně shledal, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 3 tr. ř.).

Po tomto zjištění se dále zabýval otázkou, zda podané dovolání je z namítaného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. opodstatněné.

Podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. je důvodem dovolání mimo jiné, že bylo rozhodnuto o zastavení trestního stíhání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že nejvyšší státní zástupkyně takové nedostatky namítá a brojí proti rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci o zastavení trestního stíhání obviněného R. N. podle § 223 odst. 1 tr. ř. per analogiam z důvodu uvedeného v § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř., je zmíněný důvod dovolání dán. Po konstatování, že námitka dovolatelky naplňuje deklarovaný důvod dovolání, Nejvyšší soud podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného výroku rozhodnutí odvolacího soudu, a to v rozsahu a z důvodů zmíněných v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející. Po tomto přezkoumání dospěl k závěru, že podané dovolání je opodstatněné, a to na podkladě těchto skutečností.

Podle § 223 odst. 1 tr. ř. soud zastaví trestní stíhání, shledá-li za hlavního líčení, že tu je některá z okolností uvedených v § 11 odst. 1. Podle § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozsudkem soudu nebo bylo rozhodnutím soudu nebo jiného oprávněného orgánu pravomocně zastaveno, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení

zrušeno. Odvolací soud podle těchto ustanovení postupuje, jestliže k podanému odvolání napadený rozsudek nebo jeho část zruší a v rozsahu zrušení trestní stíhání zastaví § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř..

V dané věci soud prvního stupně uznal obviněného R. N. vinným třemi skutky popsány pod body I./1) až 12), II./1) až 7) a III. svého rozsudku, které právně kvalifikoval jako tři trestné činy podvodu, a to dva pokračující trestné činy podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. (první dva uvedené skutky) a trestný čin podle § 250 odst. 1 tr. zák. (skutek pod bodem III. rozsudku). Uvedené pokračující trestné činy spáchal obviněný podle zjištění nalézacího soudu mimo jiné i útoky pod bodem I./9) a II./2) výroku o vině jeho rozhodnutí.

Odvolací soud (ve shodě s obžalobou státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě podané dne 8. 11. 2002, sp. zn. 4 KZv 49/2002, a jejím odvoláním proti rozsudku soudu prvního stupně) posoudil jednání obviněného (které vymezil prakticky shodně jako soud nalézací) jednak jako pokračující trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. pod body I./1) až 19) svého rozsudku; pod body I./1) až 12) a II./1) až 7) v rozsudku soudu prvního stupně a trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák. (bod III. rozsudku soudu prvního stupně). V rámci své přezkumné činnosti se totiž plně ztotožnil s argumentací státního zástupce (prezentovanou v jeho odvolání) stran pokračování v trestném činu obviněného, že ... jeho jednání za splnění veškerých podmínek ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák., včetně blízké časové souvislosti, kdy takovému postupu nebránily okolnosti uvedené v ustanovení § 89 odst. 11 tr. ř. (správně mělo být tr. zák.), posoudil v bodech I./1) až 19) podané obžaloby jako jeden pokračující trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. ve znění zákona č. 265/2001 Sb.

Soud druhého stupně však současně shledal, že ... ohledně protiprávního jednání obviněného popsaného v bodech 1) až 19) ... obžaloby je ... dána okolnost odůvodňující zastavení trestního stíhání již soudem prvního stupně ve smyslu ustanovení § 223 odst. 1 tr. zák. (správně mělo být tr. ř.) uvedená v ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř., když dřívější trestní stíhání obviněného ... bylo rozhodnutím oprávněného orgánu pravomocně zastaveno, a toto rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno. Soud prvního stupně tak o vině obviněného ... jednáním popsaným pod body I. a II. napadeného rozsudku rozhodl v rozporu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. ... tím porušil pravidlo, že nikdo nesmí být trestně stíhán opětovně pro týž skutek, obsažené i v ustanovení čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod tvořící součást ústavního pořádku České republiky ... v daném případě bylo totiž usnesením vyšetřovatele Policie ČR, Okresního úřadu vyšetřování v Novém Jičíně ze dne 31. 12. 2001, ČVS: OVNJ-1303/20-2001 podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněného ... pro skutky právně kvalifikované jako trestné činy podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. ... toto rozhodnutí vyšetřovatele ... nabylo právní moci dne 26. 1. 2002 ... bylo doručeno na Okresní státní zastupitelství v Novém Jičíně dne 10. 1. 2002 ... z popisu skutků je zcela jednoznačně zřejmé, že se jedná o jednání obviněného ..., které bylo následně popsáno pod body I./9) a 14) obžaloby ... a posléze i pod body I./9) a II./2) rozsudku Krajského soudu v Ostravě ... rozhodnutí vyšetřovatele ... nebylo ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. v předepsaném řízení zrušeno. Toto rozhodnutí totiž zrušil státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Novém Jičíně usnesením ze dne 9. 5. 2002, sp. zn. 2 Zt 1670/2001, podle § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř. ... tímto postupem však státní zástupce vydal rozhodnutí, k němuž nebyl oprávněn ... v daném případě ... nejenže nebyly dodrženy lhůty ke zrušení nezákonného rozhodnutí vyšetřovatele o zastavení trestního stíhání, ... ale jak již bylo citováno, státní zástupce ... nebyl vůbec oprávněn toto rozhodnutí vydat. Podle ... § 174a odst. 1 tr. ř. toto oprávnění přísluší pouze nejvyššímu státnímu zástupci ... příslušný státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Novém Jičíně měl předmětné rozhodnutí vyšetřovatele předložit nejvyššímu státnímu zástupci, který mohl v ... dvouměsíční lhůtě od právní moci tohoto rozhodnutí předmětné rozhodnutí vyšetřovatele zrušit jako nezákonné, a to podle § 174a odst. 1 tr. ř. per analogiam. Usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Novém Jičíně je tedy nutno považovat za rozhodnutí vydané nejen v rozporu s příslušnými ustanoveními

trestního řádu, ... ale také za rozhodnutí vydané mimo jeho pravomoc, a jedná se tedy o nulitní právní úkon, tzv. paakt, nezakládající právní účinky. Proto k němu odvolací soud nemohl přihlížet a za předepsaným způsobem nezrušené tak považuje rozhodnutí Policie ČR ... Vzhledem ke skutečnosti, že ... Vrchní soud v Olomouci ... jednání ... posoudil v bodech I./1) až 19) podané obžaloby jako jeden pokračující trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. ve znění zákona č. 265/2001 Sb. a ... shledal, že stran dvou dílčích útoků tohoto jednoho skutku bylo trestní stíhání obviněného ... zastaveno, a toto rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno, musel postupovat podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. a z podnětu odvolání obviněného ... napadený rozsudek částečně zrušit v bodech I., II. výroku o vině, ve výroku o trestu a způsobu jeho výkonu a ve výroku o náhradě škody ... Pro úplnost odvolací soud dodává, že účinky ustanovení § 11 odst. 2 tr. ř. ve znění zákona č. 265/2001 Sb. se vztahují jen na taková meritorní rozhodnutí o některém dílčím útoku pokračujícího trestného činu, která nabyla či nabudou právní moci až po dni účinnosti zákona č. 265/2001 Sb., tj. po 1. 1. 2002 ... Vzhledem k ... uvedeným skutečnostem odvolací soud podle § 256 tr. ř. zamítl odvolání státního zástupce, byť se plně ztotožnil s jeho argumentací prezentovanou v jím podaném opravném prostředku stran skutkových zjištění soudu prvního stupně a právního posouzení jednání obviněného, neboť mu to nedovolovala překážka věci rozhodnuté, obsažená v ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř..

Nejvyšší soud správnosti takových úvah a na jejich základě učiněným právním závěrům nemohl bezezbytku přisvědčit, byť některé údaje v těchto úvahách obsažené jsou v souladu s obsahem spisu a platnou judikaturou, jak to bude dále rozvedeno.

Tak především je třeba považovat za správnou úvahu odvolacího soudu, že „jednání obviněného za splnění veškerých podmínek ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák., včetně blízké časové souvislosti, kdy takovému postupu nebránily okolnosti uvedené v ustanovení § 89 odst. 11 tr. ř. (správně mělo být tr. zák.), posoudil v bodech I./1) až 19) podané obžaloby jako jeden pokračující trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. ve znění zákona č. 265/2001 Sb.“

Podle § 89 odst. 3 tr. zák. pokračováním v trestném činu se rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují stejnou skutkovou podstatu trestného činu, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení a blízkou souvislostí časovou a v předmětu útoku. Tato definice (zakotvená do trestního zákona až novelou č. 290/1993 Sb.) je v souladu s výkladem tohoto pojmu v právní nauce i praxi. Již v minulosti bylo judikaturou vymezeno, že rozhodujícím znakem pokračování v trestném činu je, že jednotlivé útoky, z nichž každý naplňuje znaky téhož trestného činu, jsou po subjektivní stránce spojeny jedním a týmž záměrem v tom smyslu, že pachatel už od počátku zamýšlí aspoň v nejbližších rysech i další útoky a že po objektivní stránce se tyto jednotlivé útoky jeví jako postupné realizování tohoto jediného záměru (srov. rozh. č. 3/1972 Sb. rozh. trest.), přičemž jednotlivé útoky jsou charakterizovány stejnorodým způsobem provedení a časovou souvislostí (srov. rozh. č. 27/1977 - I., č. 15/1996 - II. a další Sb. rozh. trest.).

V daném případě ani soud prvního stupně nepochyboval o tom, že naprostá většina formálních zákonných znaků pojmu „pokračování v trestném činu“ je naplněna. Pokud se nakonec neztotožnil s obžalobou, že všech 19 dílčích útoků tvoří jediný pokračující trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák., tak jen proto, že doba, která uplynula mezi útoky pod body I./12) a II./1) jeho rozsudku, mohla být delší jak tři měsíce, což považoval z hlediska časové souvislosti za dobu natolik dlouhou, že nelze spolehlivě dovodit subjektivní stránku v jednání obviněného, tedy jeho úmysl v trestné činnosti pokračovat.

Nejvyšší soud proto považuje za potřebné zdůraznit, že pojem „blízká časová souvislost“ dosud nebyl judikaturou jednoznačně (např. v týdnech či měsících) vymezen. Už proto nelze přisvědčit úvaze nalézacího soudu, že by doba více než tři měsíců měla bránit závěru o naplnění uvedeného pojmu. V každém jednotlivém případě je totiž třeba komplexně posuzovat všechny jeho okolnosti a jim

odpovídající formální znaky vymezené v § 89 odst. 3 tr. zák. Obecně přitom (z časového hlediska) platí, že čím delší je celková doba pokračující trestné činnosti, čím větší je počet dílčích útoků během ní spáchaných a čím vyšší je škoda způsobená obviněným na majetku poškozených, tím delší může být i doba mezi jednotlivými útoky, aniž by to bránilo závěru, že jde o pokračování v trestném činu.

Proto pokud v posuzovaném případě měl obviněný dvanácti dílčími útoky způsobit osmi poškozeným během necelých dvou let (od jara 1998 do 1. 2. 2000) škodu nejméně 4 620 000 Kč, pak ani doba necelých čtyř měsíců (od 1. 2. 2000 do května 2000) není na překážku závěru, že dílčí útoky jsou spojeny blízkou časovou souvislostí. Vylákal-li totiž obviněný na poškozených v souhrnu tak vysoké částky peněz, je logické, že se úměrně tomu prodlužovala doba, po kterou je spotřebovával, než se znovu ocitl ve finanční tísní a vzniklou situaci znovu řešil stejným způsobem.

Z uvedených důvodů je třeba přisvědčit shora rozvedené úvaze odvolacího soudu (a předtím i státního zástupce), že všech devatenáct dílčích útoků obviněného je nutno kvalifikovat jako jediný pokračující trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. Měl-li obviněný takovým jednáním způsobit škodu, která celkově přesáhla částku 5 000 000 Kč, pak i z hlediska § 88 odst. 1 a § 89 odst. 11 tr. zák. reálně přichází v úvahu uvedená právní kvalifikace (to i se zřetelem k § 16 odst. 1 tr. zák.).

Vzhledem k tomu, že odvolací soud jen zmínil odvolací námitku státního zástupce, že soud prvního stupně nesprávně stanovil výši způsobené škody v bodech II./1), 2), 6) a 7) jeho rozhodnutí, neboť od celkově způsobené škody v těchto bodech odečetl částky, které obviněný na naléhání poškozených po stanovených lhůtách splatnosti uhradil, ale v další části odůvodnění svého rozhodnutí k ní nezaujal názor, Nejvyšší soud považuje za potřebné alespoň stručně uvést, že podvod ve smyslu § 250 tr. zák. je dokonán obohacením pachatele nebo jiného. Tato skutečnost pak má význam i pro stanovení výše škody. Způsobenou škodou je tak celá skutečně vylákaná peněžní částka, bez ohledu na to, že obviněný (většinou po řadě urgencí) některým poškozeným vylákané peníze, resp. jejich část vrátí. Takové jednání obviněného je jen náhradou nebo částečnou náhradou škody a má význam pouze z hlediska § 33 písm. h) tr. zák., a při rozhodování podle § 228 odst. 1 tr. ř. (srov. obdobně rozh. č. 2/1963 Sb. rozh. trest.).

Vedle uvedené hmotně právní problematiky lze souhlasit i s tvrzením odvolacího soudu, že ve výrokové části shora citovaného usnesení vyšetřovatele Policie ČR Nový Jičín o zastavení trestního stíhání obviněného R. N. byla popsána jednání zcela totožná s těmi, jež jsou uvedena pod body I./9) a II./2) jako dílčí útoky dvou pokračujících trestných činů podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. ve výroku rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 2. 2003, sp. zn. 48 T 11/2002. Obdobně je tomu s konstatováním tohoto soudu učiněným s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2002, sp. zn. [11 Tz 294/2001](#) (publikovaným pod č. 49/2002 ve Sb. rozh. trest.), podle něhož účinky ustanovení § 11 odst. 2 tr. ř. ve znění zákona č. 265/2001 Sb. se vztahují jen na taková meritorní rozhodnutí o některém dílčím útoku pokračujícího trestného činu, která nabyta či nabudou právní moci až po dni účinnosti zákona č. 265/2001 Sb. (tj. po 1. 1. 2002). S ohledem na princip právní jistoty a ústavní vymezení principu ne bis in idem, jemuž odpovídala i zákonná úprava pokračujícího trestného činu v trestněprávních normách ve znění účinném do 31. 12. 2001, nelze novelizované znění § 11 odst. 2 tr. ř. aplikovat zpětně. To znamená, že je nelze použít na rozhodnutí zakládající překážku trestního stíhání spočívající v překážce věci rozsouzené ohledně některého z dílčích útoků pokračujícího trestného činu, která vznikla před 1. 1. 2002.

Odvolací soud uvedený judikát sice správně citoval, ale na daný případ zcela nevhodně a především nesprávně aplikoval. Podle zjištění soudu prvního stupně obviněný spáchal všechny dílčí útoky své pokračující trestné činnosti před 1. lednem 2002 (poslední útok dne 13. 12. 2000). To má ve věci zásadní význam, stejně jako fakt, že zmíněné usnesení vyšetřovatele o zastavení trestního stíhání obviněného bylo vydáno dne 31. 12. 2001 a nabylo právní moci teprve dne 26. 1. 2002. Překážka

trestního stíhání spočívající v překážce věci rozsouzené § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. ohledně dvou dílčích útoků pokračujícího trestného činu obviněného totiž vznikla až po 1. lednu 2002 a za takové situace by bylo možné aplikovat ustanovení § 11 odst. 2 tr. ř. ve znění zákona č. 265/2001 Sb. (srov. shora zmíněné rozhodnutí č. 49/2002 Sb. rozh. trest.) a konat trestní stíhání ohledně zbylé části předmětného skutku. Takovému postupu by nebránila ani nutnost zvažovat aplikaci citovaného ustanovení z hlediska posouzení věci podle § 16 odst. 1 tr. zák., na němž závisí možnost aplikace ustanovení § 37a tr. zák. V dané věci totiž aplikace ustanovení § 37a tr. zák. nepřicházela vůbec v úvahu.

Takový výklad není v rozporu se zásadou ne bis in idem zakotvenou v čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod (č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a současně i v čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (publikované pod č. 209/1992 Sb.), podle níž nelze obviněného opětovně stíhat pro týž skutek, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto. Jde o zásadu procesního charakteru, která spočívá jednak v překážce věci zahájené (litispendence), jednak v překážce věci rozsouzené (rei iudicatae). Druhá z těchto překážek byla vyjádřena i v trestním řádu v již citovaném ustanovení § 11 odst. 1 písm. f). Novelou provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. bylo toto ustanovení s účinností od 1. 1. 2002 doplněno o odstavec 2, podle něhož týká-li se důvod nepřípustnosti trestního stíhání uvedený v odstavci 1 jen některého z dílčích útoků pokračujícího trestného činu, nebrání to, aby se ohledně zbylé části takového činu konalo trestní stíhání. Citovaná novela přitom současně do § 12 doplnila odstavec 2, který stanoví, že skutkem podle tohoto zákona se rozumí též dílčí útok pokračujícího trestného činu, není-li výslovně stanoveno jinak.

Za této situace Nejvyšší soud shledal správnými úvahy nejvyšší státní zástupkyně pro případ, že by bylo třeba pohlížet na usnesení vyšetřovatele o zastavení trestního stíhání jako na v předepsaném řízení nezrušené. To by pak mohlo mít jediný důsledek, totiž že soud (ať už prvního či druhého stupně) by nemohl obviněného R. N. uznat vinným právě a jen těmi dvěma dílčími útoky jeho pokračující trestné činnosti, jichž se usnesení týkalo. Nic by mu ale nebránilo, aby o zbývajících sedmnácti útocích meritorně rozhodl.

Už z této argumentace je zřejmé, že napadený rozsudek odvolacího soudu nemohl přinejmenším v části o zastavení trestního stíhání obstát. Nebylo tomu ovšem jen z důvodů dosud uvedených, ale i (a především) z důvodů dalších.

Nejvyšší soud se neztotožnil s názorem odvolacího soudu, že zastavovací rozhodnutí vyšetřovatele Policie ČR nebylo v předepsaném řízení zrušeno, neboť státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Novém Jičíně usnesení ze dne 9. 5. 2002, sp. zn. 2 Zt 1670/2001, učinil mimo rámec své pravomoci, takže se jedná o nulitní právní úkon, tzv. paakt nezakládající žádné právní účinky. Nemohl přisvědčit ani argumentaci tohoto soudu, že zrušení usnesení o zastavení trestního stíhání po 1. lednu 2002 lze docílit pouze postupem podle § 174a odst. 1 tr. ř., který mohl realizovat pouze nejvyšší státní zástupce, a že nebyly ani dodrženy lhůty uvedené v § 174 odst. 2 písm. e) tr. ř., neboť usnesení vyšetřovatele obdržel státní zástupce dne 10. 1. 2002 a o jeho zrušení rozhodl až dne 9. 5. 2002.

Při aplikaci trestního řádu jako trestněprávní normy je třeba respektovat obecně platnou zásadu, že orgány činné v trestním řízení postupují podle trestního řádu účinného v době provádění úkonu (lex fori). Z uvedené zásady sice mohou být stanoveny výjimky ve prospěch aplikace dřívějšího trestního řádu, ty však musí nový trestní řád upravovat ve svých přechodných a závěrečných ustanoveních. Zákon č. 265/2001 Sb. však v těchto ustanoveních (čl. II.) žádnou výjimku v tomto směru neobsahuje. To je třeba akcentovat proto, že státní zástupce zmíněné rozhodnutí učinil již za účinnosti citované novely trestního řádu.

Podle ustanovení § 174a odst. 1 tr. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2002 nejvyšší státní zástupce může

do dvou měsíců od právní moci rušit nezákonná usnesení nižších státních zástupců o zastavení trestního stíhání nebo o postoupení věci. Uvedené oprávnění nejvyššího státního zástupce se týká výlučně jmenovaných způsobů rozhodnutí vydaných výhradně státními zástupci a jako takové je jedním z kontrolních mechanismů v soustavě státního zastupitelství. Toto oprávnění v žádném případě nelze vztahovat na rozhodnutí bývalých vyšetřovatelů Policie ČR (a to ani per analogiam) a dopad citovaného ustanovení nelze rozšiřovat na rozhodnutí subjektů stojících mimo soustavu státního zastupitelství. V této argumentaci musel Nejvyšší soud dovolatelce bezezbytku přisvědčit.

Ustanovení § 174 odst. 2 písm. e) je součástí oddílu pátého (dozor státního zástupce) hlavy desáté (zahájení trestního stíhání, další postup v něm a zkrácené přípravné řízení) trestního řádu ve znění zákona č. 265/2001 Sb. a je v něm zakotveno oprávnění státního zástupce při výkonu dozoru rušit nezákonná nebo neodůvodněná rozhodnutí a opatření policejního orgánu, která může nahrazovat vlastními; u usnesení o odložení věci může tak učinit do 30 dnů od doručení; jestliže rozhodnutí policejního orgánu nahradil vlastním rozhodnutím jinak než na podkladě stížnosti oprávněné osoby proti usnesení policejního orgánu, je proti jeho rozhodnutí přípustná stížnost ve stejném rozsahu jako proti rozhodnutí policejního orgánu.

V této souvislosti je vhodné zmínit, že policejními orgány se podle § 12 odst. 2 tr. ř. ve znění zákona č. 265/2001 Sb. rozumějí (mimo jiné) útvary Policie České republiky; před uvedenou novelou se jimi rozuměly orgány Policie ČR, mezi které patřil i vyšetřovatel policie, jenž konal jako samostatný procesní subjekt vyšetřování.

Pokud jde o lhůtu 30 dnů, je stanovena v zájmu právní jistoty, a to pouze u usnesení o odložení věci. U ostatních rozhodnutí a opatření tato lhůta neplatí, ale přesto by měla být v případě nezákonnosti nebo neodůvodněnosti zrušena v co nejkratší době. V této souvislosti je třeba poukázat i na rozhodnutí č. 61/1999 Sb. rozh. trest., podle kterého právní účinky rozhodnutí státního zástupce podle citovaného ustanovení spočívající ve zrušení usnesení policejního orgánu o odložení věci nastávají také v případě, je-li takové usnesení zrušeno po uplynutí lhůty třiceti dnů od jeho doručení státnímu zástupci.

Na základě uvedených skutečností a s ohledem na citovaná zákonná ustanovení Nejvyšší soud musel konstatovat, že podané dovolání nejvyšší státní zástupkyně je důvodné, přičemž se ztotožnil i s argumentací dovolatelky v něm prezentovanou.

Jestliže státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Novém Jičíně zrušil rozhodnutí vyšetřovatele Policie ČR, Okresního úřadu v Novém Jičíně, jako nezákonné a neodůvodněné, byl tak oprávněn učinit. Předmětné usnesení vydal v rámci své pravomoci ve smyslu § 174 odst. písm. e) tr. ř., přičemž okolnost, že se tak stalo po uplynutí lhůty 30 dnů stanovené ve jmenovaném ustanovení, neměla vliv na jeho účinnost. Obdobně i skutečnost, že vyšetřovatel rozhodl o zastavení trestního stíhání před 1. lednem 2002, nemá na platnost a účinnost rozhodnutí státního zástupce vliv. Pokud Vrchní soud v Olomouci učinil opačný závěr s odkazem na ustanovení § 174a odst. 1 tr. ř., přičemž uvedl, že státnímu zástupci také po novelizaci trestního řádu provedenou zákonem č. 265/2001 Sb. nepřísluší oprávnění rušit nezákonná rozhodnutí o zastavení trestního stíhání a toto přešlo výlučně do rukou nejvyššího státního zástupce, je třeba přisvědčit dovolatelce v tom, že dané oprávnění se týká výlučně rozhodnutí nižších státních zástupců o zastavení trestního stíhání nebo postoupení věci, nikoliv rozhodnutí policejních orgánů, resp. subjektů stojících mimo soustavu státního zastupitelství.

Nejvyšší soud vzhledem ke všem těmto skutečnostem dospěl k závěru, že pokud Vrchní soud v Olomouci po částečném zrušení rozsudku soudu prvního stupně ve smyslu § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. za použití § 223 odst. 1 tr. ř. per analogiam z důvodu uvedeného v ustanovení § 11 odst. 1 písm. f) tr. ř. zastavil trestní stíhání obviněného R. N. pro skutek popsany pod body 1) až 19) výroku I. svého

rozsudku, rozhodl tak, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. Proto podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. částečně zrušil rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 6. 2003, sp. zn. 5 To 53/2003, a to pouze v uvedené části výroku pod bodem I., a rovněž ve výroku pod bodem III.

Nejvyšší soud musel zrušit jako nesprávný a nezákonný i výrok napadeného rozsudku pod bodem III., jímž odvolací soud podle § 256 tr. ř. zamítl odvolání státního zástupce. Takový výrok totiž v dané věci nemohl učinit, pokud na základě odvolání státního zástupce i obviněného zrušil napadený rozsudek a sám ve věci rozhodl (srov. přiměřeně rozh. č. 20/1985 a č. 34/2000 Sb. rozh. trest.).

Dovolací soud současně podle § 265k odst. 2, poslední věta, tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Jeho usnesením však zůstal nedotčen výrok rozsudku Vrchního soudu v Olomouci pod bodem II., jímž byl obviněnému R. N. uložen za trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák., ohledně něhož zůstal rozsudek krajského soudu nezměněn, trest odnětí svobody na šest měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu jednoho roku. Nejenže tento výrok citovaného rozsudku nebyl dovoláním napaden, takže Nejvyšší soud nemohl jeho zákonnost a odůvodněnost přezkoumávat (§ 265i odst. 3 tr. ř.), ale současně jde o výrok oddělitelný od ostatních (§ 265k odst. 2 tr. ř.), který může samostatně obstát. Nebylo proto důvodu zrušit napadený rozsudek v celém rozsahu, jak dovolatelka v petitu svého podání navrhovala.

Obdobně zůstal nedotčen výrok, jímž Vrchní soud v Olomouci podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě v bodech I., II. výroku o vině, ve výroku o trestu a způsobu jeho výkonu a ve výroku o náhradě škody ve vztahu k tam jmenovaným poškozeným. Z tohoto důvodu Nejvyšší soud nemusel rozhodnout o zrušení této části rozsudku soudu prvního stupně, pokud věc nakonec podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Ostravě, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Krajskému soudu v Ostravě věc přikázal proto, že již tento soud se dopustil pochybení jak při přesném vyčíslení škody způsobené některými dílčími útoky zejména pod body II./1), 2), 6) a 7), jak již na to bylo poukázáno shora, tak při celkově vyčíslené škodě a rovněž v použité právní kvalifikaci (v důsledku nesprávného výkladu ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák.). Je proto zapotřebí, aby již soud prvního stupně vytýkaná pochybení napravil a po zákonu odpovídajícím právním posouzení obviněnému nově uložil i trest a znovu rozhodl o uplatněných požadavcích poškozených na náhradu škody. Pokud by uvedená pochybení napravoval až soud odvolací, obviněnému by se odňala možnost opětovného podání řádného opravného prostředku za situace, kdy v důsledku předpokládané právní kvalifikace mu reálně hrozí přísnější trest, než mu byl původním rozsudkem soudu prvního stupně uložen.